

# ОТЧЕТ

---

## за работата на деканското ръководство на Философско-историческия факултет

за периода 2004-2013

Уважаеми колеги,

Ето че този дългоочакван ден настъпи – ние сме на финала на мандата на деканското ръководство и днес, както подобава, ще се опитаме да погледнем назад и да видим какво сме свършили през изтеклите години. Разбира се, не е възможно да разкажем за всичко, нито пък можем да сме сигурни, че бихме подбрали най-значимите факти. Сигурна съм, че за всеки от нас тези първи години ще останат важни по различен начин и с различни основания; това обаче, което ще обедини всички ни, е фактът, че през периода от създаването на Факултета до днес, ние успешно направихме може би най-трудните първи крачки. От тук нататък за ФИФ вече едва ли ще се говори като за „най-младия факултет в ПУ“. Вместо това (донякъде снизходително) прозвище, в което прозира готовност да се опрощават младежки несъвършенства и щуротии, аз се надявам, че ФИФ с основание ще носи други определения – на факултета с най-интересни и обществено значими проекти, на факултета с най-интензивно личностно и научно израстване на кадрите, на факултета, в който студентите се радват на разбиране и внимание от страна на преподавателите и администрацията, и където те намират посоките в своите бъдещи пътища.

Нека все пак да припомним някои факти.

**Кадрово развитие:** Когато беше създаден през 2004 година, Факултетът се състоеше само от 33 души щатен състав. Нека не пропусна случая да благодарим на „по-старите“ факултети (Филологическия, ФИСН, Педагогическия), които тогава щедро подкрепиха нашия прощъпулник, като ни предоставиха свои преподаватели, за да попълним необходимите (изискуеми по закон) бройки. Искане ми се да споменем с добра дума и тези, които бяха с нас в началото, а днес не са между нас. Някои отминаха по пътя към „вечните академични ловни полета“, други избраха да продължат работата си другаде; на всички тях – благодарим! Днес във ФИФ работят на постоянен трудов договор 60 души и дори само този факт е достатъчен, за да си дадем сметка за обема на свършената работа и за пътя, който сме извървяли. При това става дума далеч не само за количествен „прираст“ – става дума за висококвалифициран академичен и технически персонал. От преподавателите (общо 57 души) имаме само 6 асистенти без докторска степен (ето една от задачите на бъдещото ръководство!); имаме значителен потенциал от главни асистенти доктори, на които през следващия мандат вероятно предстои да се хабилитират (21 души!). Ще споделя и един факт, който дори мен изненада приятно – средната възраст на работещите във Факултета е под 50 години и тенденцията е да намалее още. Това е доказателство за една разумна и целенасочена кадрова политика, при която се отдава предпочитание на младите, перспективни учени, способни за дълго да свържат живота и творческия си път с Пловдив. Не искам да пропусна да спомена с благодарност и нашите безценни технически сътрудници, без които никое наше усилие не би било възможно; само ще

кажа, че в целия Университет се говори за „секретарките на ФИФ“, които са пример за висок професионализъм и истински всеотдайна работа.

Нямам намерение този път да ви занимавам с подробни статистики относно учебната и научната ни работа. Само няколко данни:

**Обучение:** При своето създаване ФИФ приемаше по 100 души в първи курс и извършваше обучение в 4 бакалавърски специалности (философия, история, етнология и социология) в 3 професионални направления. Днес приемаме 241 първокурсници и имаме 7 БА специалности в 4 професионални направления (добавиха се археология, теология и социална антропология, а социологията се „удвои“ чрез двете си нови бакалавърски програми – Социология на правото и икономиката и Социология и науки за човека). Както СА, така и двете „нови социологии“ предствляват интересен и перспективен експеримент в българското висше образование и с основание привличат кандидат-студентския интерес. Нека да добавя и успешно развиващите се във Факултета магистърски програми – общо 7 действащи в момента и няколко в процес на акредитация. Така в момента ФИФ обучава общо 819 студенти, с което се превръща в един от средните по мащаб за ПУ. Говорейки за студентите, не искам да пропусна да им благодаря за неизчерпаемото доверие, с което се обръщаха към мен по всяко време и с всевъзможни свои жалби, недоволства и проблеми, убедени в почти магическата ми способност да ги реша всичките. Разбира се, не успях, но се надявам и за в бъдеще тази атмосфера на откровеност и сътрудничество да бъде „запазен знак“ за Факултета. (при една от миналите акредитации след срещата на ЕГ със студентите един от нейните членове възкликна: “ама знаете ли, вашите студенти ви обичат!” - и това беше истински комплимент за нашия екип☺)

Основен проблем през целия отчетен период беше извършването на **акредитационните процедури**. Като се имат предвид четирите професионални направления и това, че акредитациите се правиха поотделно за бакалавърска и магистърска, а в едно от направленията – и за докторска степен на обучение, и като добавим процедурите по следакредитационен контрол, (без да споменаваме двете институционални акредитации и тези на свързаните с нас специалности от други университетски звена), можете да си представите, че почти постоянно във Факултета протичаше някаква акредитация. Позволете ми тук да благодаря още веднъж на хората, които не пожалиха време и нерви, за да осигурят успешното протичане на всички процедури (всички знаем кои са те – както знаем и кои избраха да „се скатаят“ от тази времеемка и неблагодарна работа). В момента ФИФ има 3 специалности, акредитирани с „много добра“ оценка на всичките три равнища на обучение, 3 специалности с „добра“ оценка на бакалавърски и магистърски програми. За съжаление истински проблем се оказа административното и кадрово изграждане на специалността „Теология“, която е единствената с оценка „задоволителна“. Искам да се надявам, че започналите радикални реформи в тази специалност, които вече дават радващи резултати, в близко бъдеще ще доведат и там до едно по-успешно позициониране между останалите български висши училища.

Освен преподаватели, работещите в нашия Факултет са и **сериозни изследователи**. За нас винаги е било важно да съчетаваме оптимално научните си занимания с преподавателското всекидневие и да осигуряваме на своите студенти непосредствен достъп до нашите „изследователски лаборатории“. Затова може да се каже, че научните изследвания във ФИФ

рядко са самоцелни и както тематиката им, така и тяхната методика са в пряка връзка с най-модерните тенденции в българската и световната наука, а това естествено влияе и върху качеството на обучението. Успехите на колегите в подготовката на научни проекти по университетски, национални и международни програми, не само дават възможност да се издигне авторитетът на **Факултета като един от водещите извънстолични центрове на социалните и хуманитарните науки**. В чисто практически план тези успехи осигуряват допълнителен финансов ресурс за решаването на основни проблеми – техническо и информационно обслужване, гарантиране на международния обмен, публикационната дейност и т.н. При подготовката на последните акредитационни документи (за институционалната акредитация) стана ясно, че ФИФ заема убедително челно място сред „хуманитарните“ факултети на ПУ по обема и качеството на своята научна продукция (публикации в реферирани издания, импакт фактор...). Надявам се, че в следващите години постигнатото в тази област ще бъде доразвито и задълбочено, особено в сферата на международното сътрудничество, където – въпреки интензивните ни задгранични контакти – имаме още неизползвани ресурси.

**Финанси:** Разбира се, не можем да отменим и важния въпрос за финансовото състояние на Факултета. Както вече много пъти сме говорили, то е в пряка зависимост, уви, не от качеството на нашата работа, а от количеството обучавани студенти, т.е. от броя държавни субсидии, които получаваме. В този смисъл увеличаващият се брой първокурсници може само да ни радва – в недалечна перспектива това означава постепенно „изплуване“ на Факултета от „зоната на изоставащите“ и постигане ако не на

благоденствие, то поне на относителна финансова стабилност. На своето заседание на 4. февруари новосформираната Икономическа комисия (помощен орган към ФС) направи подробен анализ на актуалното състояние; бяха очертани „системните“ проблеми и формулирани препоръки за тяхното решаване, които ще бъдат представени на поредното заседание на ФС. Като цяло може да се каже, че в момента отделните специалности и съответните катедри постепенно влизат в рамките на една разумна финансова дисциплина – както по отношение на разходите за хонорувани преподаватели, така и по отношение на разходите за командироване на щатните – а това са всъщност основните „пера“, които се намират в сферата на действие на Факултета и Декана. Не искам да пропусна да се похваля с двата резултата от проведените „реформи“ в специалност „Теология“ – при прогнозни разходи (за хонорувани преподаватели) 13530 лв., в момента сумата е сведена до много по-разумни размери и тенденцията е за още намаляване на разходите. Това показва, че целенасочените мерки за оптимизиране на бюджета са ефективни, стига да се прояви необходимата воля за промяна.

Нека да обърна внимание и на още нещо – спечелените по различни научни проекти средства във Факултета значително надвишават общия му бюджет. Това означава, че ръководителите на проекти биха могли съществено да допринесат за решаването на някои от конкретните, всекидневни финансови проблеми – чрез разумно разпределяне на средствата и включване на разходи за командировки (вкл. в чужбина), за придобиване на материални активи (вкл. значителни по обем), за публикационна дейност. Това, разбира се, е само пожелание, но моят призив към колегите е да се постараят да

извлекат от своите проектни дейности не само персонална полза, а да подпомогнат чрез тях създаването на една оптимална работна среда в нашия Факултет.

Един трайно нерешен проблем за Факултета се оказа цялостното изграждане и поддържането в актуален вид на **специализирания сайт**. Дано бъдещото ръководство успее да се пребори с този костелив орех, защото всички знаем, че в модерния свят ти си това, което показва за теб Интернет. Нашият публичен образ (отправен и към обществото, и към институциите, и към нашите настоящи и бъдещи студенти) страда понякога заради чисто технически и/или кадрови неуредици; години чакаме създаването на общ за ПУ стандарт за предствяне на информацията – а когато се стигне до него, обикновено събраната информация е вече неактуална и понякога подвеждаща. Липсата на финансиране за един качествен превод на информацията на английски ни „отрязва“ от възможности за контакти и международни проекти, които сигурно биха били полезни и интересни. Вярно е, поддържането на международните контакти е лична грижа и отговорност на всеки от нас – моята тревога е не толкова поради това, че лицето X или Y няма да бъде „разпознато“ в световната наука заради липсващия английски сайт; тревожа се, че тези наши присъствия на международната сцена са индивидуални и често не свързани с Факултета, както би следвало да бъдат. Защото в края на крайщата това, което правим (и в науката, и извън нея), се свързва с институцията, която представляваме, и от нас зависи какъв ще бъде публичният ни „образ“.

И накрая – няколко думи лично от мен:

През изтеклите години неведнъж, а напоследък особено често чувах – и директно, и индиректно, и „отгоре“ – от университетското ръководство, и „отдолу“ – от отделни колеги и звена, както от „официалната опозиция“, така и от „приятелите ми“ реплики, определящи моя „стил на управление“. Този стил беше окачествяван като „византийски“, „интригантски“, „непрозрачен“, „тоталитарен“; обвиняваха ме в „несговорчив и чепат характер“, в „предателство към тези, които са ме избрали“, приписваха ми провеждането на „наказателни акции“ и т.н. Нямам намерение да се защитавам – ще оставя на хората и на времето да оценят както резултатите от моята работа, така и мотивите, с които съм вземала някои не лесни решения. Предполагам, че в повечето случаи тези оценки са провокирани от накърнен личен интерес, амбиция, честолюбие. Искам да подчертая, че основен мотив при вземането на решенията ми винаги са били интересите на **Факултета като цяло**, и едва след това – на всяка негова отделна част. При засрещането на толкова разнообразни и естествено – разнопосочни и противоречиви интереси, каквито са налице в нашия сложен академичен колектив, засягането на отделни по-частни територии е неизбежно и дори понякога – необходимо и полезно. В работата си съм се опитвала да постигна максималния баланс между интересите на отделните катедри, специалности, личности – не винаги успешно, но винаги в полза на цялото.

И понеже след малко ни предстои да изберем нашия следващ декан, ще си позволя да отправя един призив. Избирането на ръководител предполага даване на кредит на доверие. Щом изберем някого, това означава, че той ще трябва да е готов да представлява и да защитава интересите на Факултета на всички равнища и да поеме отговорността за това – с цената на много от



личното си време, на много нерви, жертвайки собственото си научно израстване и буквално денонощно „отговаряйки“ на въпроси от всякакъв характер. Нека наистина да дадем на новия декан шанса да свърши всичко това за нас, без да го подозираме предварително в някакви тайни лоши намерения. Нека приемем, че сме избрали човек, който ще се постарее да взема най-добрите решения за всички ни – и да не изискваме от него да се „оправдава“ за всяко свое решение. Защото аз съм убедена, че за ФИФ е по-добре да има декан, който понякога взема погрешни решения, отколкото декан, който се бои да взема решения.

И накрая – благодаря още веднъж на всички, с които бяхме заедно през годините. Общуването с вас – дори в моментите на напрежение и несъгласия – ме научи на много неща. Радвам се, че нашият Факултет е територия на свободното споделяне и конфронтиране на мнения и бих се разтревожила, ако някога започнем да вземаме решенията си лесно и само с единодушие. Нека останем все така трудни за управление, защото това е едно от нашите най-добри качества като академична общност и гаранция за успешния ни път нататък.

7.02.2013 г.

изготвил отчета: М. Шнитер